

Beletristica, sciintie, arte, vietia sociala, moda.

<p>Posta Domenica 22 ianuarie 6 martie</p>	<p>Prețurile pentru Austria Pentru România</p>	<p>Nr. 8.</p>	<p>Strat'a lui Leopoldu Nr. 33.</p>	<p>Anulu VI. 1870.</p>
--	--	-------------------	-------------------------------------	--------------------------------

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dia „Poesia si Prosa^{**}”)

De Iustinu Popfiu.

Stefanu celu mare si mam'a lui.

I.

Sufflau fortune grele... si mórtea se gatá
Cu man'a sa ghiatóia o ginte-a sugruma.

Cá-ci mórte-su pentru-o ginte catusiele de fieru,
Popórele 'n sclavia slabescu, slabescu, pan' pieru

Astfoliu odinióra romanulu vescediá,
Tragéndu in jugu si lantiuri in scumpa tier'a sa.

Ma lantiurile crunte, si jugulu greu de fieru,
Nu au potutu sê-oprésca suspinulu lui la ceriu.

* Din caus'a unoru date, do cari aveam trebuintia pentru completarea disertatiunii mele despre literatur'a romana, si cari mi le potui procurá numai mai tardiu, opulu promis pe Februaru, va poté aparé numai cu capetulu lui Martisoru. Dupa ce la provocarea, ce ni se fece din mai multe parti, suntemu hotariti, a publicá la capetulu cartii si numele dloru pronumeranti, rogu pro toti cari dorescu a posedé acésta carte, si destinsu pre dd colectanti sê binevoiesca a grabi cu tramitorca pronumeratiuniloru, si a me insciintia celu multu pana in 20 Martisoru, ca list'a ce voiu da despre pronumeranti, sê fia insatu se poté, completa. Opulu so tipa-

Si Tatalu cu'ndurare din ceriuri i-a surisu
Sê-lu scape de perire, unu duce i-a tramisu.

Unu duce bravu, potinte, une duce pré maritu;
De care nici Aten'a, nici Spart'a nu-a privitu.

Si o stea luminatória pe ceriulu innotatu,
S'arate 'n intunecocu limanalu de scapatu.

Si acél'a duce ageru fu marele Stefanu
Tramisu, sê franza jugulu poporulu romanu.

Er stéu'a luminósa pe ceriulu innotatu,
A fostu Elen'a mam'a croului laudatu...

Stefanu croulu jura pe santulu Domnedicu,
Cá 'n jugu nu va sê rabde strabunu poporulu seu.

Decátu in sierbitute po scumpulu seu pamentu.
Mai bine lupta santa, mai bine in mormentu.

Stefanu croulu suffla in bucinu de resbelu,
Cu miile romanii se-aduna langa elu.

Si pléca, si alérgea pro cút'a do dusmanu,

II.

E nópte, somnuru tinde linisce pe pamentu,
In vechiulu Némtiu domnesce tacere de mor-
mentu.

Pre dómn'a brava inse somnu linu nu o-a cuprinsu,
Câ-ci anim'a-i materna dorerea o-a invinsu.

Si cugetele-i viue la fiulu seu sborá,
Ce 'n campulu de bataia eroicu se luptá.

Vedea-lu pre dinsulu ageru, vedea-lu bravu,
maiestosu,

Portandu otielu 'n mana ca tigru furiosu.

Vedea-lu maritu si splendidu! vedea-lu invin-
gatoriu,
Scapandu de su catusie stravechiulu seu poporu.

Vedea-lu pe tronulu tieroi, de ginte celebratu,
Cu lauru de marire, cu nimbu incoronatu.

Si candu aceste nu-ar fi, decátu unu visu
placutu?!

Si candu Stefanu eroulu, in lupta ar-fi pierdutu?

Nu! nu voiu a-lu cunósce de fiu si de romanu,
Pre celu ce va se fuga de spad'a de dusmanu!

Asié veghiá Elen'a cu sufletu ingrigitu,
Candu órecine 'n pórt'a cetátii a lovitu.

Si mam'a spariata trasare cu fiori,
Ér' din afara suna unu viersu tramuratoriú :

„Oh mama! dulce mama! te rogu pre Ddieu,
,O lasa me 'n cetate, sê moriu pe sinulu teu.“

„Co-audu: Stefanu eroulu coron'a a pierdutu?
„Au pentru tronulu tieroi unu sclavu eu am nas-
cutu? “

„Dar martoru mi e ceriulu! pre unu fiu slabu
umilitu,“

„In veci nu voiu a lu stringe la pieptu-mi
amaritu.“

„Incinge-ti éra spad'a, si pléca inapoi,
„Rentórna cu marrire, se mori bravu in resboiu!“

Stefanu se infióra... câ-ci tóte, ce-a avutu,
Tronu, tiéra, libertate, si mama a pierdutu.

Ma demnu do atare mama se-aprinde de unu
focu suntu,
Si-apuca éra arma in braciulu seu infrantu.

Cu diece mii de ómeni alérge inapoi,
Sê 'nvinga, séu sê móra cu gloria in resboiu!

Si lupt'a leonida a diece mii romani,
A frantu, si-a 'ntorsu in fuga optdieci de mii
osmani.

Pe unde sierbitutea mai crunta a domnitu,
Pe-acolo libertatea mai splendidu a 'nfloritu.

Si in urm'a ei flori mandre de gloria au crescutu,
Si-a fostu maritu in secle romanulu reascutu.

(1859.)

La mórtea unei copile.

(Catarin'a Mihályi de Apsia † 25. Ian. 1863.)

Pe patulu celu de mórte plapand'a Catarina!
Se usca ca o flóre sub clim'a cea straina,
Cu ultim'a-i privire, doiósa salutandu
Parinti, frati, sorióre, cari o privescu plangéndu.

Astfeliu auriulu sóre, candu dupa munti apune,
Tramite inca-o blanda privire peste lume;
Astfeliu o stea, ce cade din ceriulu nenoratu,
Saluta inca-odata pre socii, ce-a lasatu.

Remani! nu merge inca! parintii tristi suspina,
Nu ne lasá in gele, oh scumpa Catarina!
Remani! o róga fratii cu sufletu sangerandu,
Sororile o róga: nu merge-asié curendu!

Megnire grea se-aduna pe a copilei frunte,
Precum se aduca norii pe naltulu verfu de munte
Sub gene-i schinteéza ochisiorii plangatori,
Ca dóue stele-ascunse sub negrulu velu de nori.

Apoi cum curcubeula pe ceriuri se intinde,
Unu zimbetu linu se iceinge pe buzele-i morinde,
Si 'ncepe se sioptésca cu viersu tremuratoriú,
Par' câ-e viersulu aurei, ce plange pintre fiori:

Oh curma-ti tata, mama! doiósele suspine.
Oh frati! oh sorióre! nu plangeti dupa mine;
Simtiu, lumea 'nrielatória nu e locasiulu meu,
Dorinti'a me raposece in ceriu la Ddieu.

Si braciú-mi se intinde cu-o pofta neánita,
Se ajunga acea tiéra, de angeri locuita;
Pe plaiulu memoririi, in paradisulu santu,
Sciu, nu-su doreri si lacrimi, ca-aiacia pe pamentu.

Voi plangeti? ah nu plangeti! ai 'n ceriu voiu fi
a vóstra,

Nu va se curme mórtea ferbinte-amórea nóstra,
Asupra-ve ca angeru de padia voiu veghiá,
Si pentru sórtea vóstra Dieimei voiu rogá!

Si-acum mi-dati pe urma o dulce sarutare,
Parinti, frati, sorióre! mi dati o 'mbracisiare,
Câ-ci éca ór'a bate, si ceriulu s'a deschisu,
Dieimea dupa mine unu angeru a tramisu!

Ací dorerea-i curma cuventulu, — o zimbire
I fuge peste buze ca semnu de fericire,
Ca semnu de fericirea, ce Domnulu a gatitu
Fiintieloru curate, ce 'n lume l'au iubitu.

O sarutare dulce... o dulce 'mbracisiare...
Copil'a patiminda cu-o debila suscare...
In braciile loru calde adórne liniscitu,
Dar somnu-i e far' capetu, spre veci a adormitu!

O plangu parintii, fratii, sororile 'n tacere,
Cuventulu li inghiacia pe buze de dorere;
O plange tristu natiunea, câ-ci pe maternu-i sinu.
Cu-o fiica iubitoria ér' are mai pucinu;

O plange iasomí'a si fraged'a vióra,
Câ-ci au pierdutu in dins'a o dulce sorióra;
Dar sciu câ se desféta Treimea sánta 'n ceru,
Câ-ci éra-i mai sosesece unu candidu angerelu!

(Vien'a 1863.)

Gimnastic'a de casa pentru fete.

(De M. Hirschfeld.)

Cele mai multe mame primescu cu placere atare consultare a cutarui medicu, ca sê concédia feteloru loru in tóte dílele micâri corporale, parte pentru a li-se intarí corpulu si a conservá sanetatea, parte pentru a se desvoltá in fete, pre una cale naturala, statur'a libera si frumósa si miscarea placuta; dar cele mai multe mame nu sciu de unde sê incépa!

In multe cetâti se afla institute gimnastice si pentru fete, acolo perplesitatea mameloru e delaturata. Feticiile se aduna la ór'a destinata pentru exercitii gimnastice, conduse séu de mamele loru singure, séu de grigitorie, pentru ca instructiunea capetata in gimnastica, sê se póta repeta si a casa.

Éra unde institute de feliulu acest'a nu exista, acolo perplesitatea pentru mame e mare. Cunoscinti'a loru, celu multu, se estinde numai pana la „joculu pe funia“ (Seiltanz) — altcumu fórté folositoriu jocu si de recomandat, pentru câ misca corpulu in tóte partile sale, éra copilele sunt cu predilectiune catra acestu jocu; carele mai are meritulu a da petiorului fetitieloru forma frumósa si placuta. Pentru indroduce-re a altoru exercitii gimnastice de casa, se reco-

menda carticic'a lui M. Klosz intitulata : „*weibliche Gymnastik*“, o indrumare fórté usióra de priceputu in cestetiunea acésta.

In marea cestiune sanitară, nu fara cauza se intonéza sustienerea sanetâtií femeii, câ-ci s'a constatatu, cumca prin bóla femeiloru se impedecea tare desvoltarea corpólenta a genului omenescu in genere. Sanetatea e vistieri'a cea mai scumpa pentru ori cine, dar' cea mai ponderósa insemnatate are pentru mame, câ-ci de la ele trecu morburile si la dóue, trei generatiuni! Nóuele simptome a le morburiloru femeesci a desceptatu convingerea, cumca multe femei nu sunt in modulu viétiei loru asié, cum ar' trebui sê fia dupa natura, si s'a facutu multe proiecte sanitare in caus'a acést'a, cari se reducu la mancâri, imbracuminte, datine etc. Intre tóte proiectele, proiectulu cumca damele nóstre sê faca mai mari miscâri corporale, s'a respectatu mai putienu, macar câ influinti'a miscâriloru corporale a supra starei sanitare si a desvoltârii corporale, a fostu recunoscute inca si in anticitate si astadi se manifestéza practice mai cu sémai in cetâtile mai poporate. Cu aceste idei simple, dar totusi ponderóse pentru sesulu femeiescu se deprinde numit'a carte a lui Klosz.

Siutu este, cumca cele mai multe mame ascépta pana ce fetitiele loru cadu la patu, si numai dupa aceea cérca ajutoriu medicelu spre delaturarea morbului. Óre nu e mai consultu a grigi de incungiuarea morbului, de a prevení morbulu? Exercitiele gimnastice dupa conceptulu nostru, sunt isvorulu sanetâtií, fontan'a jovialitatiei si sveltimei, sunt, midiloculu celu mai bunu de pastrarea sanetâtií!

Michelet in opulu seu : *Guerres de Religion* 1. tom. 3 istori'a Franciei din scel. 16. descrie cu o predilectiune artea, prin carea Dian'a de Poitiers si-a sciutu sustiené favorulu regelui Heinrich alu II-lea. Elu scrie : „Scopulu ei de frunte érá sustienerea egala a frumsetiei trupului. Unu misteriu minunatu! dar eu potu dá receptu despre acestu misteriu! Nimicu sê nu iubesci, nimicu sê nu simtiesci, nimicu sê nu compatimesei — pré tare! — Sê-ti predominesci pasiunile! Sê te faci capabilu la petreceri liniscite! Éra receptulu urmatu de Dian'a. —

Scopulu e dara desvoltarea corpului si a frumsetiei sale, remediulu este óre-care indiferentismu a simtîriloru interne. Nu unele midilóce denervatórie, ce le folosescu multe femei, a carora facia purpuria nu provine dir cercularea naturala a sangelui, ci din mistre cosmetice, a carora facia la urma prin efemeria se ruinéza entatulu: si numai a procedeu naturii...

si revenitória, este preservativ'a sanetătii si a vietii omenesci. Dian'a a aflatu farmeculu frumsetiei si a sanetătii ce-lu posedu órele recoróse a le deminetiei, ea se scolá de deminétii'a, si intrebuintiá unele reveniente, ce altoru dame contimporane erau necunoscute. Notá adeca si calariá, se scaldá in apa rece in tóte anutimpurile, calariá in diori prin róua, se culcá dupa rentornare, se amusá cu lectura, apoi dejuná.

G. Traila.

Omulu si natur'a.

, voi ce 'n a vietii amara vijelía
Pastrati inca candórea si dulcea armonía,
Ce omulu celu de bine o simte 'n pieptulu seu!

Ce-aveti inca in sufletu credinti'a si iubirea,
Focu sântu ce luminéza, ce nasce fericirea,
Ce 'nobila si 'naltia pe omu la Domnedieu;

Cându linele zefire, ce murmura 'n campía,
Se schimba 'n uragane, cându ceriulu in mânia
Amenintia perire fiintiei ce-a creatu, —

Fugiti, fugiti atuncea, cu fruntea desvelita,
In negrele tempeste; mugirea loru cumplita,
Furorile teribile, abisulu turburatu

Gemându o sê dispara; si 'n faci'a omenirii,
Natur'a, luându pacea-i, raspunde-va iubirii
Printr' unu surisu de mama seninu si majestosu.

Ér cându a tale óre sbora-voru neguróse,
Sub ventulu crudu si rece alu sortii nemilóse,
Candu tu 'vei trece 'n umbra, ca unu suspinu
doiosu;

Cându sinu-ti de suspine se imfla, si palpita,
Si n'ai ca sê placi capulu p'o anima iubita,
O, tu, fiu alu dorerii, mergi singuru cu-alu teu dbru!

Alérga in desiérturi, ce n'au nici flori, nici urde,
Nici róua, nici verdétia, nici arbori, si pe unde
Fiintie, díse ómeni, n'au dusu urmele loru.

Aflá-vei póte-acolo, doiósa ca si tine,
O trista filomela, ce-a mersu ca sê suspine,
Sê planga nevediuata a sale patimi vii;

Séu vei aflá pantere, si tigri in multíme,
Si fierele selbatici, uitându a loru crudíme,
Miscá-se voru la glasulu ce va suná 'n pustii;

Dar fugi, dar fugi de omulu 'ce 'ntors'a legea firii,
Ce-a stinsu faci'a dulce si sânta a iubirii,
Sê puna 'n alu lui sufletu infernulu nempacatu;

Si 'noungeiura femeii'a de crime 'ntunecósa,
Câ-ci, ah, decátu viper'a ea e mai veninósa,
Si nu mai e remediulu celui ce l'a muscatu.

M. Strajanu.

Amoru si amicitia.

(Novela originala.)

(Urmare.)

Sér'a betran'a An'a i spunea povesci poporale, despre Ilean'a Cosendean'a, despre díne, despre feti-frumosi, despre voinici, despre smei, — in cari inocent'a Elena se delectá mai multu, de câtu in cele cetite din carti.

Dlu Ilfoveanu erá multiamitu cu portarea ficei sale, si se simtieá pré fericitu. Dupa prandiu si dupa cina conversá cu dins'a despre vietia practica; apoi o ducea in gradina, i aretá arborii, i esplicá legumele, si o conducea in tóte secretele economici.

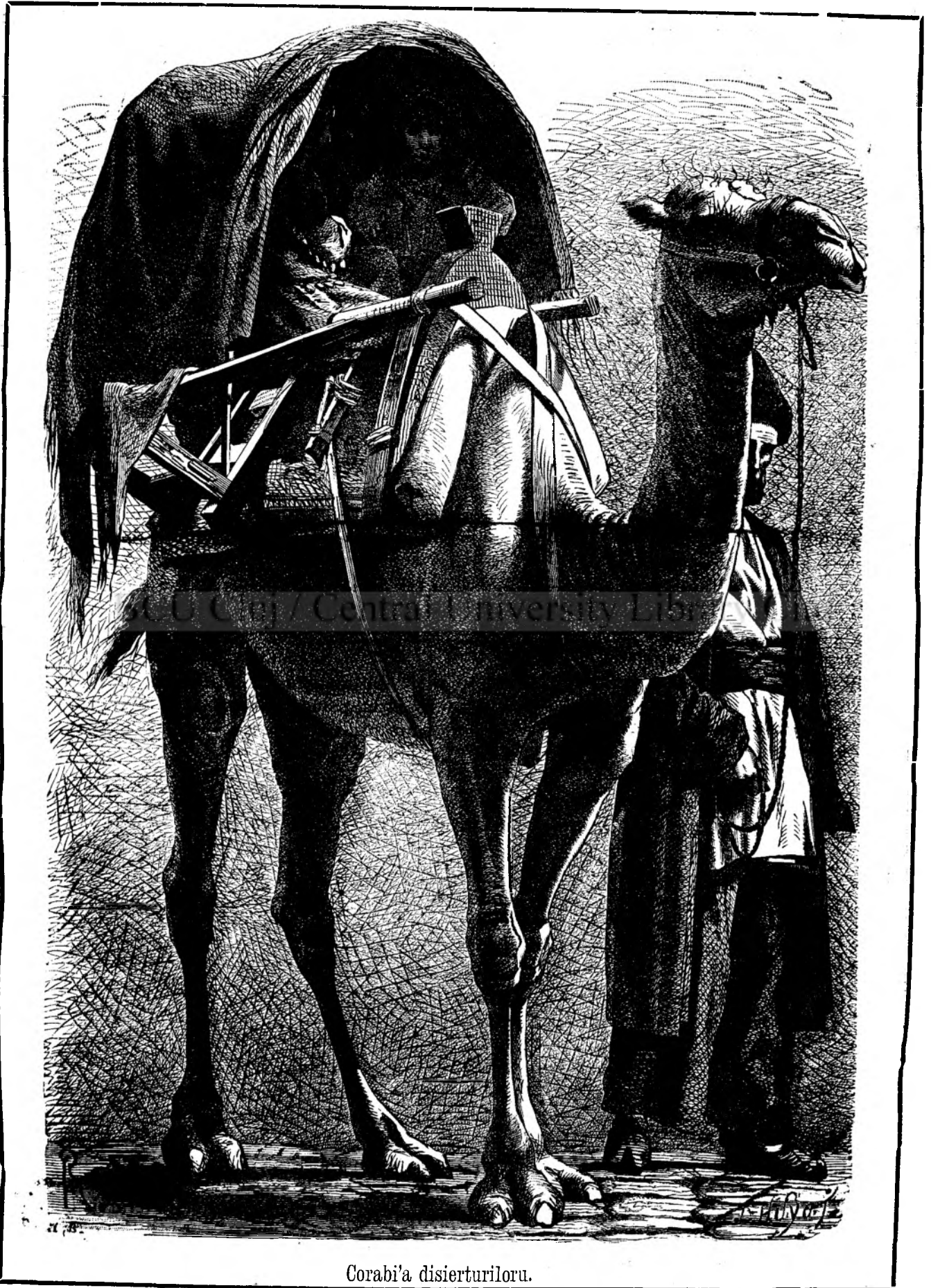
Candu serile erau senine, si lun'a argintía reversá radiele sale a supra regiunii, fericitulul parinte se asiediá cu ficea sa in o luntre si se preambiau in susu si in diosu pe Muresiu. Cu aceste ocaсии pescarii diarindu, pe incantatóri'a copila, in satele vecine se creau fabule nóue, poesii admiratórie despre díne'a lacului.

III.

Elen'a erá de 17 ani; frumósa si frageda ca unu firu de crinu ce cresce in midiloculu codriloru la umbra eterna, scutitu prin crengi tufóse de arsítii'a sórelui. Asié s'a desvoltatu si anim'a ei prin cetirea cartiloru alese, fiindu scutita de influinti'a periculósa a lumei diu afara.

Inse pre cum crinulu codriloru la cea mai blanda radia a sórelui se vescedinesce si la cea mai lina suflare a zefirului se rumpe; asié si anim'a frageda la cea mai mica atingere cu ómenii si-pierde naivitatea inocenta si la cea d'antâia lovitura se póte nimici pentru totu-de-una. Numai in scól'a vietiei anim'a se consolidéza, simtiemintele se intarescu si ratiunea se perfectiunéza.

Anim'a Elenei erá buna, inse debila si frageda. Simtiemintele-i erau curate, nobile, da' nedesvoltate; ratiunea-i erá sanetósa, agera inse n'ajunse inca la firmitatea perfectiunii, cara, in vietii'a de tóte dílele se numesce fatiaría.

Corabi'a disierturiloru.

Erá numai de 17 ani...

Intr'o demanétia in lun'a lui Iuliu a esítu la preambulare in gradina in vestminte fórte usióre si s'a recitu, a devenitu bolnava.

Dlu Ilfoveanu se spariá si betran'a An'a plangea. In V — nu erá medicu si altu orasiu e departe. Ból'a din momentu in momentu deveni mai periculósa, si temerea Dlui Ilfoveanu se urcá la gradulu desperatiunii, — candu éca parintele Gerasimu venindu in castelu i-a adusu sperantia si mangiare.

— Nepotulu meu Victoru chiar' a séra sosi din Vien'a unde si-terminá studiele de medicina; credu cá dinsulu va cunósce ból'a si va sci ajutá,

— Apoi sê vina curendu respunse Dlu Ilfoveanu, amesurandu cu pasi rapedi chili'a in susu si in diosu, ér' pe fati'a-i se ivi o radia de sperantia. Parintele Gerasimu s'a dusu, si nu peste multu s'a rentorsu cu nepotulu seu.

Victoru erá unu tineru de 25 de ani. Avea o talia inalta, o fatia placuta, ce la prim'a intalnire casciga simpatia altora. Erá unu tineru modestu cu portare buna si cu simtieminte nobile.

Dlu Ilfoveapu de la prim'a vedere a simtitu in pieptulu seu o simpatia pentru junele medicu, — si simpatia asta i-a inspiratu o incredere, cá noulu óspe va poté vindecá pe ficea sa bolnava, — ér' inerederea asta a incuragiatu pa Victoru, ca sê proceda cu siguritate intru alegerea medicamentelor.

A salvá unu parinte iubitoriu vieti'a ficei sale, este óre misiune mai frumósa decátu acést'a?!

Serman'a Elena suferiá greu, cá-ci ból'a-i deveni periculósa. Victoru statea diu'a nóptea la patulu ei; o grigea, si erá atentu la tóte simptomele bólei. In fine a opt'a dí fati'a ei se inseiná, si peste câte-va díle se vindecá de totu.

Dlu Ilfoveanu erá éra-si fericitu, si din acelu momentu stimá si mai multu pe Victoru. — Elen'a i multumí cu gratia. Dlu Ilfoveanu i laudá sciinti'a; éra domnisiór'a Elen'a dícea, cá Victoru e unu june forte — cultu. Ér junele medicu ascultá cu modestia tóte complimentele, si — amblá in tóte dílele in castelu.

Intr'o séra Victoru gasi pe Elen'a in gradina. Se apropiá de ea, si incepù:

— Am onóre . . .

— Bine ai venitu! — intrerupse dins'a — mi-pare bine, cá te vediu. Presinti'a dtale totu-

— Ast'a urméza numai de acolo, cá dtale si acuma ti-pare, cá esti bolnava, candu presinti'a medicului e placuta.

Apoi ocupá locu langa dins'a, si incepura a conversá.

— In adeveru, díse Elen'a me simtiu totude-una bine in apropiarea dtale, — pentru cá dta esti unu adeveratu amicu alu meu.

— Amicu?

— Da! Séu dóra dta ai refusá acésta incredere?! Si tat'a ti-díce: nepóte! De ce sê nu-ti potu díce si eu: Amice!?

— Domnisióra, observá Victoru seriosu, cerinti'a principala a amicitiei este ca amicii sê fía de unu rangulu, de o conditiune. Sórtea a pusu intre noi stavila mare, deci

— Eu nu potu sê acceptu ide'a dtale relativa la cerintiele amicitiei. Eu nu consideru altu ce-va, decátu numai cultur'a cea adeverata; eu nu recunoscú alta aristocratia decátu numai ceea a civilizatiunii; prin urmare me simtiu in dreptu a-ti díce „amicu.“ Asié dara, cá-mi vei permite a-ti díce asié? — intrebà in fine Elen'a cu o naivitate incantatória, ce o facea si mai frumósa decátu cum erá.

— Da, da — respunse Victoru rapitu, si strinse manuti'a alba a Elenei.

Apropiarea dlui Ilfoveanu intrerupse conversatiunea cea interesanta a juniloru. Apoi se luara toti trei si plecara spre castelu, unde i acceptá més'a ascernuta.

(Va urmá.)

Alesandru Onaciu.

InsiRATE-MARGARITE.

V.

10. Ianuariu 1870.

Frate!

Ai vediutu cum unii din scriitorii nostri afectéza totu lucruri imposibile. Afectarea in sine este o slabitiune, séu unu defectu cum dícu cei pré-invetiati. Acésta afectare este inse si mai condemnabila, candu ea cobóra pana a se inchiná insolentiei séu chiaru coruptiunii straine. Nu uitá, cá eu vorbescu de literatura!

Scii frate cá clacasiulu candu vorbiá cu domnulu seu gregu, unguru, si ce mai sciú eu ce, nu vorbiá limb'a lui de tóte dílele curata ro-

manésca, cum a supt'o cu laptele mamescu, fara o dá si elu pe romanesc'a, cea stricata — ungurita — gericita etc. a domnului seu. Literatur'a nóstra n'a potutu scapá nici de acést'a imbrancire, de acésta rusíne. Ai cetitu piesele nóstre teatrale; dar mai resfoiesce-le odata si cu deosebire ale lui V. Alesandri, si vei vedé, cá greculu vorbesce romanesc'a grecita, jidanulu jidanita, némtiulu nemtíta, ciganulu ciganita etc.

Asié vedi, romanulu trebuie sê se inchine la toti. Nu e de ajunsu ca sê fia elu sclavu, limb'a lui inca trebuie sê pórte sigilulu sclaviei.

Tali'a romana trebuie sê imbrace si sê suferé pe sine strantiele tuturoru, pana si perciunii galitiani. Seraca Romania si vai de genii tei ?

Óre sê nu se mai termineze odata aceste bachanalie, cá-ci numai de bachanalie avui parte pana acum, si me temu sê n'am parte totu numai de ele pana in fine.

Dar' éta! ti-voiu scrie ceva, dupa cum credu, mai imbucuratoriú.

Am amintitu de cartile bisericesci, dar nu ti-am scrisu nimicu despre ele.

Unu literatu séu mai bine filologu romanu, a introdusu, dar pana acum la fórte pucini, gustulu ori datin'a, de a intretiese in limb'a de asta di forme, cuvinte si spresiuni vechie, esíte din usu de totu séu numai in unele parti. Aceste vechiture le scotu mai vertosu din cartile bisericesci; vechiture inse curatu romane, si cari in limb'a lui Virgiliu, dupa cum ti-am scrisu mai susu, insémna *grauntie de auru*, geme nestimate.

Dar aceste geme au fostu si sunt inca in mare disgratia la acei literati, cari s'au amoresatu pana la stravantia in totu ce nu este romanu; inaintea M-sale acesti tesauri pastrati de strabunii nostrii cu torenti de sange, nu sunt decâtu nisce pedantarie, ba chiaru nisce barbare.

Éta cá s'a intorsu si aici machin'a lumei anapoda si pe dosu!

Ce se atinge de renvierea acestoru umbre maretie ale trecutului nostru gloriosu, de reintórcerea formeloru, cuvinteloru si spresiuniloru inechite, mi-voiu dá parerea in scurtu si voiu incepe cu o asemenare:

Déca amu audí, cá Traianu a renviatu si déca te-ai vedé cu elu de-odata facia in facia, au nu te-ai spariá si-ai da s'o iai la talpa?

Asié este si cu cuvintele inechite, fia ele ori cátu de clasice. Ómenii se spariá de ele la

prim'a vedere si cu atátu mai vertosu déca le trantesci fara maestria in vorbire séu scriere. Astu-feliu nu le poti reintroduce decâtu cu multa precautiune. Ér terenulu celu (mai favorabilu pentru acésta operatiune este poesi'a si in specia cea epica si didactica. Pe acésta cale se potu mai curendu impamentení érași.

Poesi'a prin puterea si farmeculu, legatur'a si precisiunea ei, te face sê iubesci lucruri cari in afara de ea nu le-ai fi potutu suferí. Cioplesce frumosu o piétra comuna si-o asiédia cu maestría in unu anelu de auru, si vei vedé efectulu!

Virgiliu si Lucretiu a restituitu in operele lor pretiulu la multe geme, la multe cuvinte, forme si spresiuni, cari pana la ei se dedusera cu totulu uitării.

Poetii nostrii, dar numai cei viitori, voru avé ocaziune destula de a se destinge in oper'a acestei reinviári. Dícu poetii viitori, pentru cá poetii cei de pana acum au despretiuitu nu numai totu ce este vechiu romanescu, dar' despretiuescu chiar si ceea ce este asta-di inca bunu in viétia, in graiu viu, si mai preferu a se impená cu pene straine, fía acelea chiar si numai nisce lapedature, — nu face nimicu, ele nu sunt romane — si prin urmare bune si nóue pentru natantocii de romani!

O! voi; dar pune Dómne paza gurei mele! papagei!

Afara de poesiá noi mai avemu inca si in prosa unu terenu, dupa mine, fórte productivu, pre care potemu sê semenámu si sê rodimu acele semintie pretfóse ale trecutului nostru limbisticu. Acestu terenu este traducerea opereloru clasice din limbe straine.

Unu traducatoriú trebuie totu-de-una, multu pucinu, sê-si formeze o limba. Astu-feliu elu are mai de aprópe ocaziunea si dreptulu de a intrebuintiá cuvintele formele si spresiunile vechie si uitate séu, cari mai traiescu numai in unele parti, in locu de a faurínóue séu de a luá din limbe straine. Permite-mi a incheiá cu una invetiatura din Oratiu.

In usulu si-ordinarea cuvinteloru se cere Finetia si 'ngrigire. Vei scrie minunatu Candu vorbe ordinarie prin combinari maestre| Le vei preface 'n nóue.

(„De art'apoetica,“ trad. in manuscriptu.)

Alu teu

Radu Nasturelu.

SALONUL.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Paris 2 martiu. —

Sum siguru, că dvóstre stimabile cetitórie, nu ve veti scandalisá, cum s'ar poté intimplá aiurea, audíndu vorbindu-se despre cestiu si lucruri natiunale. De aceea mi-luai voi'a a ve intretiné câte-va mominte despre ast-feliu de lucruri. Cugetându la obiectulu conversatiunii nóstre de astadi, mi-reamintíi cuvintele unei june literate romane: De câte ori voiu audí de infintiarea unei scóle, de redicarea unui institutu de crescere ori voiu cetí o carte romanésca bine scrisa, ori candu voiu vedé unu progresu, voiu strigá cu entusiasmulu triumfului: victoria!

Asié va cugetá si va simtíi fia-care bunu Romanu, audíndu despe intemeierea de institute natiunale, de crescere, chiar in acele parti, unde Romanii sunt mai espusi desnatiunalisárii. Victoria, si va fi dísu, candu in lips'a cea mare de instructiune ce avemu astadi, va fi audítu de introducerea *scóleloru de adulti*, si a *confes-rintieloru literarie publice* si in Transilvani'a, midilóce nóue si comóde, si fórté folosítórie pentru a respándí sciinti'a si cultur'a. Inca aiuréa astfeliu de intruniri aducu unu folosu indoitu. Oratoriulu, ori cine ar fi, pentru că oratoriu este ori cine are si scie spune ceva bunu, oratoria mai adeverala decâtu polilogi'a si taftalogi'a, facatoriloru de frase, cari striga si vorbescu tóta diu'a si pe urma nu iesse minicu din vórb'a loru, decâtu incurca lucrurile si ómenii, — oratoriulu dícu, unu profesoru, unu advocatu, o femeia, ori cine ar fi, publica o confes-rintia, si vine, dinsulu s' aduca cuvintulu seu, altii s' aduca pucinu argintu, (la noi nu s'ar poté aduce argin-tu că nu este, decâtu hartia), si contribuescu ast-feliu cu totii la oper'a culturai si civilizatiunii; aducu servit-ie fórté binevenite umanitáti si progresului, si supli-nescu adeseori si sumele, ce guvernulu erá se le desti-neze pentru instructiune, de nu erá preocupatu de alte interese, fara indoiéla superióre miceloru interese ale scólei si culturai.

Victoria, si-va díce privitoriulu, care se intereséza de sórtea natiunii si tierei sale, vediendu frumósele aspiratiuni, si zelulu pentru progresu in cele mai multe parti. Si astfeliu de victorii, mai folosítórie si mai nobile decâtu victóriele rapitoriloru de tieri, sunt cu atátu mai frumóse, cu câtu greutátile de invinsu sunt mai mari si mai numeróse. Stimabilele cetitórie potu fi mandre de onórea ce se cuvine secsului díloru, ce staruesce a-si face o parte atátu de frumósa in oper'a regeneratiunii natiunale.

Desvoltarea si progresulu la noi se face incetu in adevéru; dar nimeni nu se va mirá, cându ve sci cátu de mare erá caderea din care ne redicámu. Candu cugetu la istori'a si la sórtea natiunii nóstre, mi-vine in minte istori'a gigantelui din mitologia, inlantiuitu de stanca, care a suferitu pana 'n fine martiriulu celu mai crudu, far'a perde unu minutu speranti'a mantuirii, ori a se indoi de dreptatea causei sale; si pe care nu l'a potutu inspaimintá nici chiar teribil'a manfa a pretin-sului parinte alu dieiloru si ómeniloru. Trasnetele lui Joe au caditu a supra-i si au sfarimatu stanc'a, de care erá inlantiuitu, dar justulu Prometeu a remasu neatinsu.

Si acésta ultima tentatiune furió-a a tiraniei in contra justitiei, a fostu semnalulu eliberárei uneia si caderei celeilalte.

Chiar lenitatea inaintárii nóstre este promitiatória. Este o lege statorita, a istoriei, că lenitatea progresului la unu poporu este semnul si gagiulu unui lungu venitoriu.

Facusem amici'a unui tineru romanu, cu care conversam adeseori, intre alte lucruri, de literatura, de istoria etc. Odata mer sei la dinsulu, si neaflándulu, luai o carte ce aflasem pe mésa se cetescu. Erá *filosofi'a* istoriei de Herder. Elu aveá obiceiulu de a subliniá ce i se-para interesantu, si a face note pe margini.

Am deschisu la o pagina, unde istoriculu aréta, scopulu umanitáti, si aréta că fia-care poporu a contribuitu mai multu séu mai pucinu pentru acestu scopu si pentru imbunatatírea conditiunii omenesci, că fia-care, dupa poterile si impregiurárele sale aduce contin-gentulu seu la geniulu umanitáti, si la progresulu catra acestu idealu fericitu, catra care omenimea naintéza si se inaltia, atrasa de poterea unui amoru divinu si din care face parte idealulu fiacarei natiuni. „Dar, díce ma-rele cugetatoriu precum totu ce e frumosu si armonicu trebuie sê se afle intre dóue extreme, formele cele mai pure ale mintii si umanitati trebuescu de asemenea sê-si afle loculu in acésta regiune de midilocu. Esperienti'a demustra esactitatea acestei regule.“

La aceste, si la loculu unde se díce, că cu câtu sistemulu unei natiuni pe care se baséza naturalulu, moravurile si legile sale, va fi mai puru si mai frumosu, cu atátu productiunile sale voru fi mai folosítórie si mai stralucita va fi pagin'a sa in istori'a urmanitáti, — amicu de care vorbimu, facea in limb'a francesca urmatóriele insemnári: Aici eu cugetu la frumós'a mea tíera si la natiunea mea iubita, atátu de seraca in afara, dar atátu de bogata in laintrulu seu, bogata de insusi-rile celoru mai bune popore ale Europei, insusíri cari dins'a le intrunesce in sufletulu seu, pe langa lung'a si dur'a sa servitute, si pe langa erorile si vitiele sale, cari suntu urmárele aceleia.

O! sirmana mea natiune, o patri'a mea draga, câtu de frumosu si câtu de maretiu este viitoriulu, ce mi te pare că presimtiu pentru tine.

Si in adevéru chiar strainii au recunoscutu natiunii romane fericitele sale dispositiuni, pe langa tóte scaderile ce póte avé. Italianulu Canini o aseména cu aurulu nomolitu in noroiu. Trei calitáti caracteristice se potu distinge intrins'a, cari intrunite cultivate si puse in lucrare, dau cele mai frumóse promisiuni: este patienti'a si seriositatea meditativa a germanului, entusiasmulu poporeloru occidentalu, calitate fara de care nimicu mare si frumosu nu se póte face, si este acea insusíre virila, care pórtá la sapte si la o viétia reala si practica, voiu sê dícu vigórea si energi'a credita de la Romani.

Dar éta destulu despre acést'a. Conversarea deveni cam lunga, si n' asiu voi sê abuzezu de patienti'a dvóstre. Ca rétcompensa dati-mi voia sê finescu c' o istoriróa amusanta, ce mi rezervu a o spune cu alta oca-siune mai pe largu, deóra ce contine si unele lucruri ce nu le amu poté spune aici.

Sciiti dvóstre, individulu care face obiectulu anec-

dotei erá unulu din acele spirite rele ce nu respecta nici lege, nici guvern, nici nimicu ce e bunu. Lucrulu se petrecea in orasiulu P. in Germani'a, unde intre alti straini se aflá si unu numeru insemnatu de tineri studenti din Greci'a. Mai toti cari aveau bunulu simtiu, se conformau obiceiului si bunului tonu alu lumei civilizate, mai multu séu mai pucinu; numai decátu si-radu mustetiele, déca e mod'a astfelu; si-iéu palerii cu pene, si alte lucruri, cari ori ce ai face nu le poti evitá, mai alesu déca vrei sé nu treci de unu omu reu crescutu si care nu scie ce va sé dica bun'a éuvintia in societate. Dar, cum nu e nici o regula fara esepitiune, se aflau si p'intre dinsi unii mai duri si mai originali si cu distingere unulu naivu si originalu de totu, ca sé nu dícu ne-bunu, care intre altele avea unu defectu curiosu, fôrte comicu: si-iubiá patri'a. De si in midiloculu civilisatiunii, nu se putea desface nici decum de barbarulu principiu alu nationalitáti. Mai vorbiau ei si altii de astfelu de lucruri, dar atáta numai pe cátu erá obiceiulu de a se vorbi fara sé aiba naivitatea de a crede intrinsele. Credeau cá glumesce; asié, nici vorba. In fine vedura ca credinti'a compatriotului loru in vorbele de patriotismu, de nationalitate, si câte alte secaturi, nu e numai o prefacere, ci o adeverata nebulia.

Acum se latise fama despre nefericirea bietului tineru. Femeile si copii, cându lu-vedeau fugeau de elu, tóta lumea lu incungiuurá, unii din amicii sei cari erau mai gura-casca, lu-priveau cu unu aeru de compatimire, altii cari i-aru fi doritu in adeveru asié ceva erau voiosi. In fine ve poteti inchipui ce scandalu erá pentru studentii elini din acelu orasiu. Cari urmau acelesi cursuri cu dinsulu nici nu mai mergeau la facultate. Midilocira la politia sé-lu duca in cas'a nebuniloru, sé-lu vindece.

— Domnule! avemu ordinulu sé te invitamu a veni cu noi.

— Unde, domnule? Pentru ce? Fugiti de aici; eu nu sciu sé fiu comisu nici o crima, nici sé fiu datu cuiva pretestulu de a me acúsá.

Dupa multa vorba, si de o parte si de alt'a se convinsera in fine cá totu lucrulu erá numai o gogosieria, creata de unii bavardi malitiosi si de unii gura-casca.

Avisu, caroru au astfelu de opiniuni.

Ce frumosu subjectu pentru o comedia.

M. Strajanu.

Curierulu modei.

Pest'a 2.martiu. Suntemu deja la finea carnavalului si éta cá creatóriele modei nici acum nu sunt oboite in compunerea deosebitelor si frumóseloru toalete.

Reformare totala in moda inca nu s'a facutu. Vestmintele se decoréza totu cu acele materie cu care se decorau in decursulu sezonulu acestuia, adeca cu tafota tarlatanu, dintele, prime — si flori.

Vestminte de serate, se gatescu si din moll albu si mai fara nici o decoratiune.

Unu vestmintu gatitu din metasa lila, pe din josu erá decoratu cu trei síre de ineretítura de moll si fiacare ineretítura decoltata cu tafota lila. Ineretíturile erau adunate in cretiele merunte, ér tunic'a asemene din moll albu, erá decorata cu prime anguste de metasa lila. — Astu-feliu do ineretítura alba din moll se intrebuintiédia la multe vestminte; — am vedutu in-

cretítura de aceste si pe vestmintele gardedam eloru s la mai multe dame inaintate in etate.

Afara de vestmintele de baluri trebuie sé mai amintimu si áltele, aisé de esemplu paletonele moderne.

Paletónele in acestu sesonu mai mare parte se gatescu din catifea négra. Se croiescu cátu de scurte si catra trupu. Am vedutu câte-va paletone de nainte scurte ér din dreptu mai lungue, — semenau multu paletonelorú asé numite „casaque.“ — Paletonele gatite din catifea négra se decoréza fôrte lucsuozu. Asié se decoréza cu dintele negre late in diverse forme si cu margele multe. Din derptu se sufulca nitielu.

Paris 28. fauru. Atáte toalete frumóse am vedutu dílele trecute, incátu nu mai scimu cu care sé incepemu.

Pana admiramu toalet'a princesei V., pana atunci eram de parere, cá acést'a este cea mai frumósa toaleta, inse abié priveamu in alta parte, tóte ilusiunile ni le nimicea toalet'a contesei S. si asié pana in fine.

Nu mai alta dí poteamu a se vinu curatu.

Vestmintele de baluri aci sunt fôrte lucsuóse. Cele mai multe se gatescu din metasa, atlasu si catifea. Materiele usióre sunt esilate, — abié abié vediu unu vestmentu de tarlatanu séu moll s. c. Francecele esceléza in compunerea toaletoru. Déca intrii intr'unu balu de a loru, ti-pare cá esti intr'o gradina. Câte dame atátea toalete.

Princes'a L. are vestmentu de atlasu rosiiu, cu slepu fôrte lungu. Decoratiunile sunt de dintele albe aninate indeverse forme; intregu vestmentulu pare unu stratu de flori. Ici o cumnitia colo o floricea si éra-si câte unu buchetu de flori. Tunica nu are, inse cu atátu e mai splendidu decoratu spacelulu taiatu si bráulu angustu.

Frisur'a in vucle si imbratiosiatá de o diumetate de cununa.

Dsiór'a C. in toaleta veneta se pare cá e regin'a toturora. In vestmentu de catifea venetu-deschisu, de nainte in forma-tablier, ér din dreptu cu slepu mare, de dóue parti deschisa si asta deschizetura cuptusíta cu metasa rosia, cu decoratiuni de dintele albe si flori, e intru adeveru o regina. Toalet'a dsiorei C. este incoronata cu frisar'a. — Perulu aruii, celu mai frumosu peru blondu, e aninatu in chice mari si marunte — fara ea sé fia mare frisar'a, ér de dóue parti câte patru vucle. Pintre chice si vucle nici o flóre ei nainte o singura cocarda din catifea venetu-deschisu.

A trasu atentiunea multoria toalet'a baronesei N. Unu vestmentu din metasa lil'a. — De nainte scurtu, dinapoi cu códa lunga. Spacelu naltu si taiatu in forma de stea. Frisura de totu inalta si fara nici o decoratiune. Am sé in semnu cá vestmentulu baronesei nu avea nici o decoratiune, inse asié erá incrotíta, ca fiacare ineretítura sé apara ca o decoratiune. Atát'a maiestria inca nici intr'unu vestmentu nu am observatu.

Romanele nósre — cari se afla aici — inca esclara prin frumós'a loru toaleta. Mai tóte diuarele luara notitia despre toalet'a loru, cu atátu mai vertosu se cade nóue sé amintimu si noi. Dn'a A. . . si-a alesu colóreá ros'a. Vestmentulu ei erá gatitu din metasa. Nainte scurtu si decoratu in form'a tablier cu dintele albe si câte-va flori, ér dinapoi cu slepu lungu si deschisatura cuptusita cu atlasu albu. Spacelulu taiatu erá decoratu cu dintele albe si flori, éra in mediulu taietu-

rei, pe fin'a camesiutia erá aninatu o cocarda de tricoloru natiunalu. Frisur'a erá decorata cu o masila ros'a si o cununitia de flori, ce da unu aspectu frumosu si erá acomodat de minune perului brunetu.

Dn'a S. si soru-sa dsiór'a C. aveau toaleta asemene, numai in colóre difereau, dar in decoratiuni erau asemene.

Cea d'antáia avea vestmentu venetu, ér dsiór'a O. galbenu. Sucnele erau croite in dóue, asié ca partea de nainte, decorata in forma-tablier, si croita scurtu erá sucn'a din josu, — ér slepulu erá a dóu'a sucna din josu decorata cu trei síre de incretítüre merunte si intre ele cu flori si prime anguste, — ér pe slepu o cununa lunga preste care flusturá masil'a de la brâu — spacelulu pucinu taiatu, frisura in chice si decorata cu flori.

Dsiórele M. si E. aveaa toaleta asemene — alba. Tóte decoratiunile vestmentului din metasa alba, erau numai de colóre vestmentului. Sucnele decorate cu câte-va síre de incretítüre din dinte albe, spacelu taiatu; frisura in vucle si decorata cu floricele albe.

CE E NOU?

Sub impresiunea unei mari doreri scriemu aceste síre. Mórtea cruda a rapitu din midiloculu nostru pe doi ffi bravi ai natiunii nóstre; ambii tineri, in fiórea etátii lor; ambii deputati dietali, si devotati santei nóstre cause natiunale.

Ionu Eugeniu Cucu a repausatu in Pesta, eri sambeta in 5 martiu la 10 óre inainte de miédia-di, dupa o bóla scurta, abié de o septemana.

Lazaru Gruescu a adormitu in Domnulu la 21 fauru, in Toraculu micu, in etate de 29 ani.

Dorerea carea sfasíia anim'a nóstra in momentulu acest'a ne face sé ni tremure man'a si pén'a cade din man'a nóstra . . .

Fia-li tierina usióra si memori'a loru binecuventata!

* * (Ceremu de nou scusele nóstre) pentru intardiarea numerului presinte, precum si a celoru trecuti. A trecutu deja trei septemani, de candu in tipografiile din Buda-Pesta nu mai lucra nicipu unu culegatoriu de litere, deci n'avemu la dispositiune decátu numai nesce baiati, carii numai acuma invétia a culege, si cu cari suntemu siliti a face siese-siepte corecture. In starea acest'a exceptiunala tóte foile d'aice aparu numai ciuntate, éra altele iesu mai a rare ori, ma unele nu se publica de felu. Cu tóte aceste inse noi, desconsiderandu obstacolele ivite si lucrulu inmultítu, amu scosu foile nóstre in fia-care septemana in formatulu si cuprinsulu loru de pan'acuma, — dar incordarea nóstra de a le scóte pe diu'a otarita fu zadarnica. Ceremu dar de nou scusele nóstre pentru acésta intardiare, ce nu e vin'a redactiunii. N'avemu decátu dóue alternative: séu sé publicámu foile nóstre ciuntate, inse la timpu, — séu sé intardiámu o dí dóue, dar sé publicámu numeru intregu. Noi preferimu acest'a din urma, si suntemu convinsi, cá si onorab. publicu e de parerea nóstra.

* * (Conferinti'a inteligintiei romane din Buda-Pesta,) in caus'a teatrului natiunalu, s'a tienutu — conformu apelului publicatu in numerulu trecutu — luni la 28 fauru in refectoriulu redutului orasianescu. In sal'a arangiata frumosu vediuramu cu bucuria adunatu unu publicu numerosu, compusu din bestrani, barbati si tineri, — ér pe galeria avuramu placerea d'a salutá si câte-va dame, cari ca si represintantele frumsetiei, venira sé asiste la acésta conferintia tienuta in interesulu artilor frumóse. Numerulu celoru presinti se póte pune la siepte-dieci, intre cari erau mai multi barbati de frunte, deputati dietali, diregatori de la dicasteriele mai innalte si alti cetatiani onorabili. Conferinti'a se deschise dupa miédia-di la patru óre, aclamandu-se de presiedinte dlu Gavrilu Mihályi, jude la tribunalulu supremu, éra da secretariu Iosifu Vulcanu. Facéndu-se istoriculu acestei cestiuni, conferinti'a procese la desbaterea ei, si recunoscéndu in unanimitate necesitatea infiintiárii unui teatru natiunalu romanescu, decise a luá mesurile necesarie pentru realisarea ei, si esmise din sinulu ei o comisiune de cinci membrii pentru compunerea unui programu in privinti'a acést'a. Membrii acestei comisiuni sunt domnii: V. Babesiu, Iosifu Hodosiu, Petru Mihályi, Alesandru Mocioni si Iosifu Vulcanu. Terminandu-si comisiunea operatulu, acel'a se va tipari si impartíndu-se intre toti membrii conferintiei, se va convocá o alta conferintia pentru desbaterea operatului propusu. Cu aceste conferinti'a se incheia sér'a la siese si diumetate. Nu vomu intardiá a relatá si cele ce se voru mai face in acésta cestiune importanta pentru toti Romanii, carii sunt in stare a intielege innalt'a misiune a unui teatru natiunalu.

* * (Necrologu.) Din Sibíu primiramu urmatóriele síre: „Domnule redactoru! Vinu a-ti descrie unu actu tristu, la a carui celebrare asistaramu adi in 11 fauru, si acel'a e inmormentarea sociei eroului nostru, a colonelului bar. Ursu de Margine. Credu cá tóte, ce privescu pe unu barbatu atátu de onorabilu ca col. bar. Ursu, intereséza si pe onorabilele cetitórie ale acestei foi, pentru aceea mi-veti permite a descrie acést'a scire mai pe largu. Dlu colonelu Ursu a traitu cu socia-i asta numai câte-va lumi, si acuma e veduvu pentru a dóu'a óra. La conductulu funebralu au participatu tóte celebritátile acestui orasiu si o multíme de ómeni din giuru, carii venira sé védia pe eroulu de la Lissa. Pe cale music'a militaria si corulu vocalu cantau cele mai doiose melodíe. Sosindu conductulu in cemetirulu luteraniloru, dupa o scurta rogatiune tienuta de preotulu celebrantu, osamintele repausatei se depusera spre etern'a pausare. In acestu momentu, pe candu viersulu musiciei si alu corului vocalu petrundea pana'n adanculu animei, pe fetiele toturorulu celoru presinti se reflectá o mare dorere si compatimire, vediendu pe unu bravu fiu alu natiunii lovitu atátu de cumplitu, si pierdiendu o socia buna si iubitória. Din adanculu animei nóstre diseram cu totii: Fia-i tierin'a usióra si memori'a-i binecuventata!”

* * (Diu'a do trei santi la Blasiu) s'a celebratu si in anulu acest'a cu tóta pomp'a. Tinerimea studiósá din scólele Blasiului, dupa celebrarea cultului divinu se aduná in sal'a cea mare a gimnasiului unde deja asistá unu publicu numerosu. Dupa cantarea unei piese se incepura declamatiunile, si inca mai atáiu din limb'a romana. Teodoru Ceonteá, studinte de a VIII. cl. declamá poes'a sa originala, intitulata: „Anulu 1031, mórtea lui Optumu;” apoi urmá declamatiunea germana

„De arme alte Richard“ de Wagner, declamata de Nicolau Danilescu stud. de a VII. cl., ambele produsera aplause generale; dupa aceste unu studinte de a opt'a clasa, Onoriu P. Thelle, declamà din Iliad'a lui Omeru, si in fine stud. de a VII. cl. Petru Bucuru rostì unu discursu compusu in limb'a latina de dlu profesoru I. M. Moldovanu. Solenitatea se terminà cu unu canteu alu corului vocalu.

** (Hymen.) Dlu Samsonu Ratiu oficialu in Transilvani'a, prefectur'a Turda, a pasitu in 6 martiu la cununia cu frumós'a domnisióra Elena Molnaru in Silvasiulu ungurescu. — In 27 fauru dlu clericu absolutu, si fostu redactoru alu „Sperintiei“ din Aradu, Custante Gurbanu s'a cununatu cu amabil'a dsióra Emilia Cornea din Ienopoli'a mica. — Ceriulu sê binecuvinteze aceste june parchi!

Literatura si arte.

** (Carte economica.) A iesitu de sub tipariu si se afla de vendiare la librarie; „Catechismulu economiei politice“ de P. S. Aurelianu, cu unu adausu de sciinti'a betranului Richard, dupa Benjaminu Franclin. Pretiulu 1 leu nou

Din strainetate.

△ (Pseudo Rochefort.) La burs'a din Berolinu s'a respanditu faim'a câ Rochefort se afla acolo. Jocatorii de bursa erau curiosi sê vedea pre „neimpecatulu“ redactoru alu diuariului, Marseillaise. Unu evreu se folosi de ocaziunea bine venita si in cepu a respendi faim'a, câ Rochefort a fugitu din inchisóra de la Paris si acum petrece in Berolinu. — Atât'a a fostu de ajunsu spre o agitá multîmea. — La acést'a curiositate a contribuitu multu presint'fa unui caletoriu care semená de minune cu Rochefort. — „Sê vieze Rochefort! — strigá unulu dintre admiratorii strainului — Se vieze! resuá multîmea, ér bietulu strainu nu potú pricepe, ce este caus'a, de lu-primescu asié de entusiasmáti. — Numai mai tardíu s'a descoperitu glum'a, inse si atunci erau multi cari dubitau. Sermanulu caletoriu abié a potutu scapá din Berolinu.

△ (Procesulu lui Traupmann.) dupa cum scriu mai multe diuarie din Paris, a costatu regimului din Franci'a preste noue-spre-diece mii de franci.

△ (Interesanta scena) a avutu locu dílele trecute intr'unu teatru englesu. — S'a represintatu o piesa, in care eroulu, — (carele e unu haiducu) (hotiu de munte) trebuia sê fuga din inchisóra si care erá mai sê scape, candu padítorii lu-observara si lu-impuscara. Dar impuscatu'r'a nu se audí — deóra ce armele padítoriloru nu au datu focu. — Publiculu erá curiosu ce resultatu va avé, candu apoi nobilulu haiducu cu resolutiune se lasá sê cadia de pe zidu si vaietandu-se se târa! pana la o culisa unde apoi esclamá: „Dómne Domnedieule! mi-am inghititu cutítulu!“ Aceste fura ultimele lui cuvinte si publiculu s'a departatu cu multumire.

△ (Signora Marchetti) primadon'a teatrului de opera din Roma dílele trecute a avutu represintatiune de beneficium. — Stimatorii renumitei cantaretie prin aceea si-aretara devotamentulu loru catra dins'a, câ impresorara drumulu cu flori, prime si porti triumfale de la locuinti'a ei pana la teatru; ér inimicii ei o primira cu pietre, de mai o omorira.

△ (In New-Yorc) se facu mari pregatiri pentru a arangiá o sarbatória in onóra lui Beethoven. Pentru acea ocaziune se voru edificá mai multe localitáti, cari voru costá 400,000 dolari; corulu vocalu va constá din 4000, éra corulu musicalu din 1100 de barbati. Olebull va debutá ér Briston va compune pana atunci o uvertura démna de Beethoven.

△ (Barbara judecata.) Anulu trecut in lun'a lui maiu s'a mutatu domnulu Egmont Vachin, in Cordova, cu scopu de a petrece preste véra totu pe acolo. In scurtu timpu fu recomandatu guvernatoriului cetáti, cu care a si facutu cunoscintia. Intr'o séra dlu Vachin se duse in Alameda, unde se adunu barbati cei mai destinsi si intalnindu-se cu guvernatoriulu cu principele Hornachuel, lu-salutá cu complesantia, insu lui i se para, câ guvernatoriulu nu a primitu salutarea lui. Se aprinse de mania si sarì la guvernatoriulu si i aruncá paleri'a la pamentu. Pentru asta fapta fu dusu cu fórti'a la inchisóra. Dupa siese luni lu-judecara la inchisóra grea de dóue-diece si patru de luni. La acést'a judecata draconica consululu de Sevilla si unu deputatu lu-svaturira, pe dlu Vachin ca sê apeleze la tribunalulu supremu Apelarea s'a si facutu. Resultatulu: siepte ani inchisóra grea.

△ (Unu furu fara norocu.) Dílele trecute unu furu statea naintea tribunalului din Berolin, fiindu acusat, câ a furatu mai multe calciuni de la unu calciunariu. „Spune câtu venitu ai avutu din calciunile furate? — lu intrebá indecatoriulu? Nici unu cruceriu — fu respunsulu, de órace eu in tóte sum nenorocosu, am furatu calciuni pentru petiorulu dreptu — si fara parchia nu le-am potutu vinde! Dar pentru aceea totusi fu condamnatu.

△ (Lesseps.) „Societá de geographie“ din Paris dílele trecute a avutu adunare generala, in care s'a votatu lui Lesseps stipendiulu de 10,000 franci. Acestu stipendiu erá menitu pentru aceia cari voru conlucrá pentru inaintarea comerçului din Franci'a. — Lesseps a primitu cu multumire destinctiunea rara — inse sum'a votata a refusat'o cu aceea adaugere, ca sê se acordeze pentru acoperirea speselor expeditiunei din intrulu Africe.

△ (Mai multe novatáti din Paris.) Dílele trecute se licitara mai multe tablouri. Meisonier inca a avutu aici patru tablouri, cari se vendura cu 83,000 franci. — Diuariulu „Reform“ va avé procesu de presa pentru câ a publicatu mai multe scorniture, ér proprietariulu diuariului „Eclise“ este condamnatu la inchisóra de o luna si 10,000 franci pentru delictulu de presa, câ a presintatu pre Ulricu Fonvielle in chipulu dînei dreptáti. — Petrekerile din paduricea Boulognei se incepura numai dílele trecute. Tóta diu'a se dau pe ghatia atâtu barbati, câtu si fememeile. — Garnier-Pagés, deputatu in camer'a Franciei, care este cunoscutu inca din 1848 si care a descrisu revolutiunea de atunci, acum a mai pusu sub tipariu unu opu in care va tractá despre miscárilu din anulu 1848, trei volumine — ca adausu, la cele publicate. — Pies'a lui Victoru Hugo „Borgia Lucreti'a“ s'a represintatu la teatrulu Saint-Martin de dóue-spre-diece ori si a incursu unu venitu curatu de 68,000 franci. — Despre casulu lui Victoru Noir si principele Napoleonu s'a si scrisu o drama, ce s'a si represintatu in Brusel'a. — Dsiór'a Nilsson se va maritá dupa unu banchieru avutu din Paris.

Felurite.

△ (*Corabi'a desierturilor.*) Cătu suntemu de suprinși si cătu de multu admirămu man'a creatoriului, candu dintre romanticile vâi pasămu pentru prim'a ôra intr'o câmpia mare! Dar ce sunt câmpiele nôstre fatia cu desiertulu grósnicu alu Zaharei? Ca unu picuru de apa asemenatu cu o mare! Da, desiertulu Zaharei se pôte asemená cu marea! Pe mare in totu momentulu suntemu espusi la orcane si nenumerate animale, cari tôte ne amenintia cu mórte; ér pe desiertu ne înfôra setea, fômea, arsîti'a sórelui si Samum-ulu. Ce este Samum-ulu? ne intrebati dvôstre, si noi respundemu: nimicu altu ceva decâtu unu veninosu ventu, care ne amenintia cu mórte! Celu ce a simtîtu vre-odata influinti'a acelui ventu, acel'a va dice, câ: Samum-ulu este, fumulu infernului; este in-sa-si mórtea! Domnedieu a creatu iepurele, — dar s'a ingrigitu a face si tufe; elu a creatu si desiertulu Zaharei, dar nu a uitatu a creá si camila, care sêscutêsca de sete pre cea mai sublima a sa creatiune — pre omu. — Déca asiu fi pagauu, asiu adorá numai pe camila. Omulu nu are mai fidelu amicu, decâtu pre camila, — intielegu pre cei din apropierea desiertiului Zaharei. — Acestu animalu diformu, acést'a satira a creatiunii cu mórtea sa dá viétia omului. — Este lucru cunoscutu, câ pe desiertulu Zaharei — este imposibilu a face câ i ferate, ér navigarea cu balóne de aeru este fôrte primitiva. Caletori'a cu trasure de cai, in acea caldura sugrumatória este imposibila este o ilusiune copilarêsca. Singuru numai camil'a este apta, cu care se pôte întreprinde o caletoria pre acelu desiertu. — Negutiatorii se intrunescu si numai asié caletorescu, in tocmai ca cei ce pornescu pe o cale lunga pe mare. — Caletori'a duréza dôue trei dîle, fara ca caletori sê fia vediutu altu ceva decâtu unii pe altii si nesipulu cumplitu. — Nutrimentulu inca ar fi de ajunsu — dar beuturile se incaldiescu încâtu mai dau in fiertu. I tortureza setea. Numai camil'a rumega cu indulgentia. Setea din ce in ce devine mai mare, — câte-va ôre, si ucidu o camila, ér cu ap'a din stomaculu ei, ce este curatu, — si-potolescu setea, si salvéza viéti'a. — Caletori'a inca nu se finesce, — dar éta de odata ceriulu seninu se intuneca, caldur'a e nesuferibila, — ventulu ridicu nesipulu si face valuri ca ventulu Boreas. Unde mai nainte erá o movila, acolo acum nu mai vedi de cătu desiertu. Inca nu este nici unu periclu, camil'a e cu capulu ridicatu si amirósa susu in aeru. . . Unu minutu si animalalu si-astupa capulu in tierina, — destulu șemnu, ca domnulu seu sê se ascunda sub dinsulu. — Éta samum-ulu, fantóm'a peritiunii. Cine lu-respira, móre. Dar negutiatoriulu are mantuitoriulu. . . Ventulu a incetatu, — pôte caletori mai de parte. — Blardulu be-duin si-saruta mantuitoriulu si privindulu cu multiu-mire, — merge mai departe. Camil'a l'a scutitu de mórte si pentru a dóu'a ôra. . . Acestu scutu alu africaniloru este iubit si din partea femeiloru si a domnitoriloru. Precum aréta si ilustratiunea din numerulu de adi, pe spatel camilei si frumósele au locu. Femeile avute afla mare placere a caletori pe camile, arangiandu pe spatel camilei siediutu cătu de comodulu.

Gâcitura.

De Ioane Popiliu.

Silabiór'a cea d'antâia
Singura déca o iai, —
Alta nu pôte sê fia:
Decâtu persóna numai.

ÉR cea din mediú silabióra,
Cu liter'a in finitu:
E pe flórea gingasióra
Nainte de resaritu.

Cea din urma literióra,
Cu — a dóu'a din 'nceputu,
Si cu-a trei'a sonóra!
Mineralu scumpu si placutu.

In urma astea literióre
Tôte déca le citezi;
Vei gasí unu tienutu mare,
In care nasci si viezi.

Deslegarea gâciturei de semne din nr. 5.

Multu e dulce si frumósa
Limb'a ce-o vorbimu;
Alta limba armoniósá
Ca ea nu gasimu.

Georgiu Sionu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Elen'a Popoviciu, Ivascu n. Boziuca, Luis'a Murgu n. Balcu, Luti'a Patitia, Iuli'a Ratiu, Elen'a Onciu, Mari'a Gaitanu si dela domnii Vasiliu Deciu, Ioanu Selagianu, Constantinu Ungureanu, Petru Sporea, Ilie Sporea, Alesandru Frumosu, Ioanu Cicudi, Alesandru Valutianu, Georgiu Mihailoviciu, P. Harie, Fr. Jeanu, Mihaiu P., Ioane Marcu, Ioachimu Munteanu, Alesandru Constantinu.

Post'a Redactiunii.

Beiusiu. Poesi'a tramisa se va publicá intr'unu numeru ôre-care. Inainte!

Blasiu si Sibiu. Ve multiamimu pentru poesiele populare. Se voru publicá tôte câte se voru potê si cari inca n'au aparutu in fôl'a nôstra.

Gherla. Amu anunciatu deja, câ editiunea prima din „Pan-teonulu Romanu“ a trecutú tôte, — ér editiunea a dóu'a n'a aparutu inca.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piat'a Pesciloru, Nr. 9.